

Molnár Ferenc a cirkot is maga termeli

Huszonöt-harminc seprű naponta

A seprűkről azt mondja: ugyanúgy kell simogatni őket, mint az asszonyokat. Molnár Ferenc, az utolsó makói seprűkészítő kisiparos családi hagyományt folytat Szekfű utcai műhelyében és mind a mai napig a hagyományos módon, kézzel állítja elő, a piacon pedig maga árulja termékeit.

Molnár Ferenc a szüleitől tanulta el a seprűkészítés fortélyait: hat testvérrel együtt már gyermekkorában dolgozott – olykor, mint mondta, az iskolából is elkésett, mert piacra kellett vinni az árut. Édesapja egyébként borbélyként is ismert volt. A seprűkészítés önmagában már akkor sem biztosította az ember megélhetését – mondja, de azért büszkén hozzáteszi: kiállítási különdíjat mégiscsak a szebbnél szebb seprűkért kapott apja, méghozzá személyesen Horthy Miklós kormányzótól. Ő már nyugdíjas, hatvanötödik évében jár, s korábban fizetését, most nyugdíját egészíti ki ezzel a munkával – no meg gazdálkodik, mint Makón szinte mindenki.

A seprűkészítés bizony komoly fizikai erőt igényel, már ha az ember a hagyományos technológiával dolgozik, mint Molnár Ferenc. A munka per-

Molnár Ferenc nyugdíját egészíti ki a seprűkészítéssel

Fotó: Szabó Imre

sze a cirkot megtermelésével kezdődik, mert az utolsó makói seprűkészítő ezt sem bízza

másra, legfeljebb akkor vásárol, ha neki nem termett elegendő. Aztán az udvaron kiteríti, ké-

vékbe gyűjti, majd összeüti markokra. Ha a varrás után készen van egy-egy darab, még a

magot is kézzel veri le a seprűről. Ma már, ha minden összesen van egy-egy darab, még a

csinál meg egy nap, legfeljebb negyvenet – az egészsége már nem a régi, mondja. Azért csinálja, amíg bírja, bár megjegyzi: örülne, ha idős korára tekintettel, no meg mint egy hagyományos, kihalófélben lévő mesterség művelője, legalább valami kedvezményt kapna a kisiparosokat sújtó megannyi teher alól. Portékái mindmáig kelendők, Makón és a környező falvakban is sokan keresik igényes kivitelű, szép és tartós seprűt, bár egyre többen vesznek silányabb minőségű, feketemunkában készülő hazait vagy ugyancsak gyengébb minőségű, vágott végű és vékony románait.

Molnár Ferenc azt mondja: a jó seprű készítésének az a titka, hogy szeretni kell a mesterséget. Úgy kell simogatni a seprűt, miközben készül, mint az asszonyt – mondja mosolyogva. Sajnálja viszont, hogy a családban senki sem folytatja a szakmát, pedig őt unokája is van – egyedül az egyik unokavő érdéklődik. Úgy gondolja, míg a világ világ, seprűre szükség lesz. „Ebből neveltek fel, és ebből is fognak etetni” – mondja.

SZABÓ IMRE

A felhőkkel ballag a versíró Hegedűs Ferenc

Szegeden, a kórház alagsorában kialakított szülőszobában látta meg a napvilágot 1943 őszén. Legszebb éveit a kerámiateglagyárban töltötte: nyaranta a lórékocsin tolt a száradásra váró téglát. Ma a mórakalmi idősothton lakója Hegedűs Ferenc, akinek kalandos, kacskaringós életét több száz verse örzi.

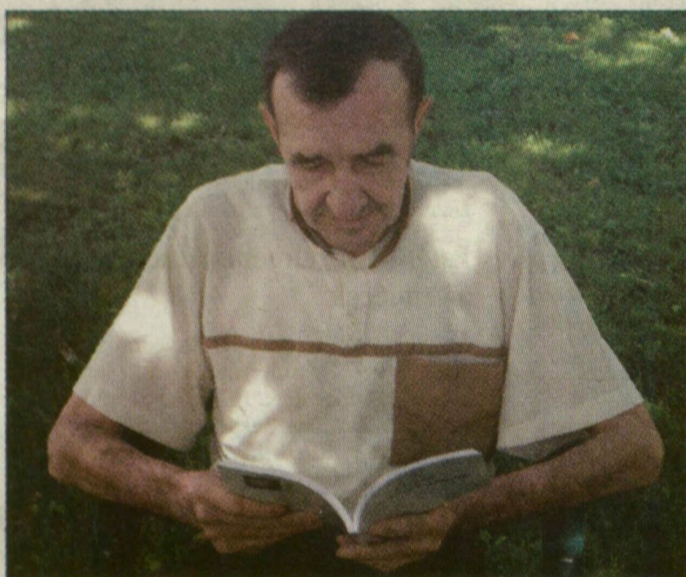
A szegedi kórház pincéjében, petróleumlámpák fényében 1943 novemberében született Hegedűs Ferenc. Idén megjelent kötetének nyitó versében, Az én Testamentumomban így ír erről: „Bombákkal rakva, s nem törődve tájjal / Szeged felett, mint lomha vándorok / Hajnallal együtt zord, sötét madárraj / Repültek át a Liberátorok.” Szülei Dorozsmán élt a Toldi utcában (ma már Bence utca), apja, az idősebb Hegedűs Ferenc kovácsmesterként a téglagyárban dolgozott: vasalta a lovakat, gépeket javított.

A csúcsbizottságban

– Életem legkedvesebb időszakát a téglagyárban töltöttem. A nyári szünetek alatt lórékocsi: a nyers téglát toltam ki egy sínre futó lórékocsin a lerakó asszonyoknak. Ők a sín mellett álltak, s bangétát raktak, vagyis egy sorban, levegősen, egymás mellé tették száradni a téglákat. Nehéz fizikai munka volt, de szerettem. A Sancer-tóban fűrődünk, az erdőben búvóhelyet csináltunk.

Apja 1956-ban a gyári munkás-tanács elnöke volt, s bár később „tisztázták”, ennek okán a fiatal Ferenc nem nyerhetett felvételt a Ságvári gimnázium elvégzése után a jogi egyetemre. Elszegődött apja mellé kovácsnak a városgazdálkodási vállalathoz.

– Először segédmunkás, ráverő voltam apám mellett. Egy év alatt kitanultam a szakmát, majd apám múltja tisztázódott, így 1963-ban KISZ-iskolába küldtek. Eszes voltam, és kiváló szervező, így felfigyeltek rám a Kábelgyárban és átvettek. Az akkor több mint háromezer embert foglalkoztató gyár csúcsbizottságában voltam kulturális felelős, szer-

Hegedűs Ferenc az időségek otthonában kezdett verseket írni. Felhőkkel ballagok című kötetét a mórakalmi önkormányzat adta ki

Fotó: Nyemcsok Éva

vező, s a kábeldob raktárban dolgoztam.

Hegedűs Ferenc felidézett egy ünnepséget is. A nagy októberi szocialista forradalom évfordulóján, november 7-én a kábelgyár nagyertermében rendeztek bulit. Nem az ideológia volt a fontos, hanem az együttlét, meg a Krisztály együttes zenéje.

A résztvevőknek persze kijárt a Kőbányai sör meg a szendvics. Ezekben az években szerkesztette a központilag, Budapesten kiadott gyári újság helyi oldalát. Társaival együtt igen lelkesen terjesztették a fiataloknak szóló Magyar Ifjúságot, olyannyira sikeresen, hogy megnyerték a terjesztési versenyt, és az első helyezettek járó, több havi fizetésnek megfelelő összeget. Ebből vettek a KISZ-es klubszobába rádiót, magnót.

Az eldugott irodában

– Később a megyei illetékhatalba kerültem, az ingatlanok értékelését végeztem. Ezt a helyet azonban meguntam. Jól tudtam fogalmazni, s ez sokaknak nem tetszett. A határozatokat úgy írtam meg, hogy a paraszt bácsi ne úgy menjen el rajta, hogy leteszi a papírt a földre – mondta fanyar humorral. – Aztán átmentem a Déltexbe, bedugtak egy iro-

dába. A munkatársaim azt hitték: ejtőernyős vagyok, azért helyeztek oda a tanács, hogy felfelé szállítsam a híreket. Ebből is elegem lett, átmentem a Belkereskedelmi vállalathoz rakodónak. A PIÉRT papírárut hordtuk szerte az országban, ezt a munkát nagyon szerettem.

A fiókkönyvtárban

Végül – mert a dereka nem bírta a nehéz terhek mozgását – az orvosi egyetem nyomdájában dolgozott. Kitanulta a szakmát, onnan ment nyugdíjba. Hegedűs Ferenc négy évvel ezelőtt kezdett verseket írni, amikor a mórakalmi idősothtonba került. Annyi minden összegyűlt benne, hogy ideje volt már kiadni magából. S azért óriási hálát érez, hogy verseinek egy része idén kötetben is megjelenhetett. Ma is szeretettel gondol szülőfalujára, s egyik versében így üzen Dorozsmának: „Békesség Néked, jó öreg Dorozsma / Idős fiad most visszalátogat / Megrokkant testtel, de lélekben épen / Fel-szítani a régi paraszat.” Régi barátai, tisztelői személyesen is találkozhatnak vele: június 15-én délután 5 órától a dorozsmai fiókkönyvtárban mutatják be idén megjelent, Felhőkkel ballagok című kötetét.

NYEMCSOK ÉVA

Szabóné Tóth Hilda a gyes alatt kezdett művészettel foglalkozni

A tűzön át látja a világot

Családanyaként mert változtatni életpályáján a szegedi Szabóné Tóth Hilda. A gyesen lévő édesanya gyermekei rajzfüzetébe vázolta föl első grafikaiit. Svájcban tanult képzőművészeti technikákat, itthon pedig tűzzománcból és üvegfestéssel kezdett foglalkozni. Tizennyolc hazai és külföldi kiállítás sikere igazolja: érdemes volt váltani.

Csöppet sem szokványos művészpályát futott be az elmúlt kilenc év alatt a szegedi Szabóné Tóth Hilda. Jó rajzkészsége már óvó nénijének feltűnt, ám édesanyja ragaszkodott hozzá, hogy mielőtt művészkedni kezdene, „tanuljon valami tisztességes szakmát.” Így is történt: felsőfokú szakképzéssel, tíz évig dolgozott a hajdani Zöldért szállításszervezőjeként. Közben férjhez ment, s két gyermeke született.

Akkor jött a fordulat. Szabóné Tóth Hilda még gyesen volt, s a család a Bükkben nyaralt. Amíg

a férj vadászott, a gyerekek rajzolgattak. Édesanyjukat annyira megfogta a táj szépsége, hogy elkérte a kicsiktől a vázlattömböt, s maga is rajzolni kezdett. Így kezdődött. Családi kapcsolatok révén egy évig Svájcban, Francis Even festőművésznél tanult képzőművészeti technikákat. Szegedre visszatérve Sugár Ibolya iparművész segítette a további fejlődésben: érdeklődése ekkor fordult a grafika, a tűzzománc és az üvegfestés felé. Amint mondta, férje a váltás első pillanatától segítette törekvései megvalósításában.

A tűzzománcozás áll hozzá legközelebb, mert úgy érzi, ez adja meg leginkább az alkotó szabadságát. – A tűzzel együtt kell dolgozni: előre látni, mi lesz az eredmény, mi jelenik meg a karcolt, festett, zúzott üveggel, kristályokkal, féldrágakövekkel díszített rézlapon. Utólagos javítgatásra már nincs lehetőség – fogalmazott az alkotó. Az előbbiekből következik mottója, amely így szól: „A tűzön át látni”.

IKON SZÓFIÁBA

■ Szabóné Tóth Hilda csupán 1996 óta készít képeket, de már tizennyolc csoportos és önálló kiállításon vett részt. Tűzzománcait látták Német- és Franciaországban is, egy ikonja pedig Szófiába került. Elismerését oklevelek tucatja bizonyítja. Sokfelé hívják – ezt többek között annak is köszönheti, hogy az interneten is találkozhatnak képeivel az érdeklődők (www.tar.hu/hildatoh).

Nem teszik elbizakodottá a sikerek. Önmagáról szerényen ennyit mondott: – Autodidaktaként foglalkozom a művészettel. A természet szépségeit ábrázoló képeimen igyekszem láttatni azt a csodát, amelyben élünk, mert ily módon teremthetjük meg belső harmóniánkat.

NY. P.

A tűzzománcok készítésével foglalkozik. A tűzzománcok készítésével foglalkozik. A tűzzománcok készítésével foglalkozik.

Fotó: Schmidt Andrea